

Nämndsbudget 2024 – plan för verksamheten och plan för ekonomin

Funktionsstödsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndens ansvar	4
Plan för verksamheten	5
Utveckling av nämndens verksamhet.....	5
Nämndens prioriteringar.....	8
Gemensam planering från ledningssystemet.....	9
Plan för ekonomin	11
Investeringsram.....	20

Sammanfattning

Funktionsstödsnämndens planering för 2024 utgår från kommunfullmäktiges politiska mål för Malmö (planeringen för målen behandlas i nämnden i mars), nämndens tilldelade budgetram samt nämndens egna prioriteringar. Att säkerställa kvaliteten i kärnuppdraget och att brukarens individuella behov möts med rätt insats, på rätt sätt, i rätt tid och utifrån rätt resurser är nämndens största fokus framåt. Arbetet syftar därmed till att bedriva en verksamhet med rätt kvalitet som möter Malmöbornas behov både idag och i framtiden.

Nämndens ekonomiska ram 2024, fastställd av kommunfullmäktige, består av ett kommunbidrag om 2 655 mnkr och en investeringsram om 20 mnkr. I 2024 års budgetanslag ingår årets indexuppräknings, demografimedel samt av kommunfullmäktige beslutade förändringar.

Under processen för upprättande av detaljbudgeten har verksamhet och ekonomi kartlagt behovsförändringar 2024 och dessa kan i första hand härledas till ökade volymer inom vissa insatser.

Volymökningen inom daglig verksamhet bedöms fortsätta och utmaningen att verkställa beslut i den omfattning som efterfrågas kvarstår det kommande året. Samtidigt fortsätter förvaltningens arbete för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att närma sig arbetsmarknaden genom ett fördjupat samarbete med arbetsmarknads- och socialförvaltningen, den anpassade gymnasieskolan samt med näringslivet. Även volymerna inom boendestöd ökar, vilket kräver ett tillskott av ekonomiska resurser. Vidare konstateras en fortsatt volymökning inom korttidsvistelse och därmed behov av att starta nya korttidsplatser enligt LSS samt ett utredningsboende. Ökningen av brukarvolymerna över tid leder till att även behovet av såväl hälso- och sjukvårdsinsatser som myndighetsutövning ökar.

Finansieringen av kostnadsökningar som identifierats i samband med budgetarbetet samt eventuellt andra kostsamma förändringar som uppkommer ställer höga krav på att pågående omställningar i verksamheten påvisar den förväntade ekonomiska effekten under budgetåret. Förflyttningen i förhållande till uppsatta ekonomiska mål kommer att noggrant och löpande följas upp under året.

Framöver är det avgörande att modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden tillförsäkrar en finansiering som bättre stämmer överens med den volymutveckling och de förändringar som sker inom nämndens målgrupper över tid, med fokus på omfattande insatser såsom LSS-boende för barn och vuxna, daglig verksamhet och boendestöd.

Nämndens ansvar

Funktionsstödsnämnden utgör som en socialnämnd det yttersta skydds nätet för människor inom nämndens målgrupper som vistas i Malmö stad. Funktionsstödsnämndens verksamhet styrs av LSS-lagstiftningens och socialtjänstlagens (SoL) intentioner, hälso- och sjukvårdslagen (HSL) samt de politiska målen i Malmö stad.

LSS är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan påverka vilket stöd och vilken service de får. SoL är en ramlag som ska främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. HSL är en ramlag med bestämmelser som syftar till en god hälsa och en vård på lika villkor samt att förebygga ohälsa.

Nämndens verksamhet riktar sig till fyra målgrupper: (1) människor med funktionsnedsättning som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, (2) barn med fysiska funktionsnedsättningar eller somatisk sjukdom (3) vuxna människor med psykiska funktionsnedsättningar och (4) vuxna människor med psykiska sjukdomar.

Funktionsstödsnämnden handlägger ärenden, fattar och verkställer beslut om insatser enligt LSS och socialtjänstlagen för nämndens målgrupper och ansvarar även för verkställighet av vissa av Försäkringskassans beslut enligt socialförsäkringsbalken. Funktionsstödsnämnden fullgör inom sitt område de uppgifter som ankommer på vårdgivaren för kommunens hälso- och sjukvård.

Funktionsstödsnämnden ansvarar för att tillhandahålla förebyggande och uppsökande insatser och erbjuder stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som får insatser inom nämndens ansvarsområde. Funktionsstödsnämnden får tillhandahålla och ansvara för mötesplatser för nämndens målgrupper.

Vidare ansvarar funktionsstödsnämnden för handläggning av ansökningar om organisationsbidrag som gagnar ett ändamål som faller inom nämndens ansvarsområde och utgör ett komplement till kommunens insatser. Sedan 2019 ansvarar nämnden även för kommunens förvaltarverksamhet med anställda ställföreträdare.

Funktionsstödsnämndens verksamhet präglas av likvärdighet i tillgången till stöd och hjälp för nämndens målgrupper samt god service. All verksamhet beaktar ett barnrätts-, jämställdhets- och antidiskrimineringsperspektiv. Nämnden arbetar för att personer med funktionsnedsättningar, fysiska, psykiska eller intellektuella, ska ha inflytande över sina liv och vara delaktiga i samhället utifrån sina förutsättningar.

Plan för verksamheten

I det här avsnittet beskrivs nämndens planering som utgår från nämndens grunduppdrag. Planeringen innehåller en beskrivning av utvecklingen av nämndens verksamhet samt prioriteringar som planeras under året. I plan för verksamhet redogörs även för vilken effekt prioriteringarna förväntas ha på verksamheten och Malmöborna.

I avsnittet lyfts också de gemensamma kvalitetsuppföljningar som ska göras under året inom det systematiska kvalitetsarbetet för att skapa en helhetsbild över planeringen.

Utveckling av nämndens verksamhet

Nedan följer en beskrivning av de utmaningar, förändringar och planeringsförutsättningar som ligger till grund för de prioriteringar som görs i planeringen 2024.

Vi i Malmö - en del i staden

Funktionsstödsnämndens målgrupper innefattar Malmöbor i alla åldrar med unika och föränderliga förutsättningar och med många gånger livslångt behov av stöd. Nämndens ansvarsområde är komplext och brett. Samtidigt som uppdraget är brett så inrymmer det inte samtliga lösningar på behoven som Malmöbor med funktionsnedsättning har. Funktionsstödsnämnden är en del i staden som tillsammans med flera andra viktiga aktörer har ansvar och som inom sina uppdrag kan påverka förutsättningarna, rättigheterna och livsvillkoren för Malmöbor med funktionsnedsättning såsom andra förvaltningar, regionen, civilsamhället och näringslivet. Det är viktigt att respektive aktörs insatser och processer är anpassade för att möjliggöra tidiga insatser och att kunna möta olika individers olika förutsättningar, behov och funktionsförmåga samt att detta sker i befintliga spår och inte enbart i separata satsningar.

Samtidigt som arbetet behöver intensifieras inom nämnders och aktörers befintliga processer finns det också behov av att fördjupa samverkan med fokus på handling. Många Malmöbor har ett stödbehov som berör ansvarsområden hos olika nämnder och det är viktigt att övergångarna blir så sömlösa som möjligt för Malmöbon, oavsett organisering. Detta förutsätter en helhetssyn genom samverkan inom förvaltningen, mellan stadens förvaltningar, med regionen och civilsamhället samt med andra aktörer. Det är av vikt att det finns en tydlighet i vad berörda aktörer ska påverka. Genom tydlighet skapas en solid grund för att avgöra vad olika aktörer kan bidra med, enskilt eller i samverkan med andra. Denna grund minskar risken för att samverkan stannar vid möten och kontakter, och att samverkan istället skapar förutsättningar för handling och att uppnå resultat. Samarbetet behöver fortsätta utvecklas under mandatperioden och även ta hänsyn till den lokala och geografiska utvecklingen i staden.

Arbetet med funktionsrätt, universell utformning och tillgänglighet i staden behöver fortsätta stärkas och genomsyra samtliga nämnders uppdrag och verksamhet, allt från byggprocesser till kultur- och fritidsaktiviteter eller trygghetsskapande insatser. Funktionsstöds- och tillgänglighetssamordnarna är en viktig resurs i stadens arbete. Samverkan kommer ske med ett särskilt fokus på goda och tillgängliga livsmiljöer, service och digitalisering för att gemensamt kunna stärka Malmöbons möjlighet att vara självständig och delaktig i samhällslivet. När ett samhälles alla delar är öppna, trygga och tillgängliga för dess mest sårbara invånare, är det öppet, tryggt och tillgängligt för alla.

Nämndens ekonomi

Den ekonomiska situationen som funktionsstödsförvaltningen haft de senaste åren kommer påverka nämndens verksamheter även under 2024. Situationen har inneburit stora krav på åtgärder och omställning av verksamhet under 2023. Resultatet av den genomlysning av nämndens ekonomi som förvaltningen tillsammans med stadskontoret genomförde under hösten 2022 och våren 2023 har varit en viktig faktor för att kunna fastställa riktningen på det fortsatta arbetet. Vissa uppdrag från genomlysningen kommer att följas i budget- och uppföljningsprocessen. I enlighet med genomlysningens rekommendationer har behovsbedömningar genomförts och nya fakta och bedömningsunderlag har därmed tagits fram. Förändringsarbete och omställning (mer om detta under "Nämndens prioriteringar" och "Plan för ekonomi") sker nu i hela förvaltningen tillsammans med de åtgärder som beslutats för att nå ekonomi i balans. Arbetet med omställningen och en hållbar ekonomi är tidskrävande och kommer även

präglade 2024. De förändringar och omställningar i verksamheten som förvaltningen genomför präglas av varsamhet och försiktighet för att säkerställa att varje Malmöbo får sina behov tillgodosedda genom att rätt insats ges på rätt sätt, i rätt tid och utifrån rätt resurser.

Osäker omvärld och ekonomi

Osäkerheter i omvärlden och i den globala ekonomin påverkar fortsatt funktionsstödsnämndens verksamheter och målgrupper. Trenden med den ökande inflationen i omvärlden och Sverige har vänt, men minskningen på nationell nivå har ej ännu skett i samma omfattning som i omvärlden. Det generella prisläget har påverkan på funktionsstödsnämndens ekonomi. De effekter som kommer av världsläget leder till ett osäkert ekonomiskt läge framåt för nämnden.

Rätt kompetens i välfärden

Välfärdssektorn står inför stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjningen de kommande åren vilket gör detta till en viktig och angelägen strategisk fråga för nämnden. Enligt SKR kommer de som är över 80 år i befolkningen att öka med nästan 50 procent fram till 2031 vilket innebär att vård- och omsorgssektorn och hälso- och sjukvården behöver öka antalet anställda påtagligt. Samtidigt ökar personer i arbetsför ålder och sysselsatta inte tillräckligt under samma period. Kommuner och regioner behöver istället förändra arbetssätt och ta tillvara och utveckla de befintliga medarbetarna för att minska behoven av fler anställda. För att klara detta krävs en helhetssyn och en kombination av långsiktiga åtgärder där arbetsgivare, staten och fackliga organisationer samarbetar med målet att trygga kompetensförsörjningen i välfärden.

Ytterligare fokus i nämndens arbete behöver därför riktas mot att ta vara på befintliga medarbetares kompetens och att arbeta strategiskt med omställning. Att gå mot en professionalisering i verksamheten är en viktig byggsten i arbetet och innebär bland annat att arbeta på ett mer strukturerat sätt med lärande, metoder och arbetssätt. Funktionsstödsnämndens målgrupper kräver både bred och fördjupad kompetens hos såväl medarbetare som chefer. Det är viktigt att den kompetens som finns i förvaltningen används, utvecklas och matchas utifrån verksamheternas behov samt att medarbetare ges rätt förutsättningar och möjlighet till introduktion, handledning och kompetensutveckling.

Två av förvaltningens största yrkeskategorier är stödassistenterna och aktivitetsledare som ofta har utbildningsbakgrund i vård- och omsorgsprogrammet eller barn- och fritidsprogrammet. I Socialstyrelsens kartläggning av kompetens i LSS-boenden menar respondenterna att dagens utbildningskrav inte alltid rustar medarbetaren för att möta de behov som brukarna har. Bland annat lyfts att tillräcklig kompetens om LSS, pedagogiskt arbete tillsammans med brukaren samt dokumentation och arbete med genomförandeplaner inte ges genom utbildningarna. Att befintliga utbildningar inte möter kompetensbehovet som finns inom funktionsstödsområdet medför att kommunen behöver grundutbilda och vidareutbilda medarbetare i den egna organisationen.

Eftersom flera kommuner står inför liknande utmaningar finns det ekonomiska, organisatoriska och kunskapsmässiga fördelar i att samarbeta kring kompetensutvecklingsåtgärder. Ett sådant exempel är Yrkesresan som SKR är projektledare för och som drygt 90% av landets kommuner är anslutna till. Yrkesresan är en strukturerad introduktion och kontinuerlig kompetensutveckling för medarbetare och chefer inom socialtjänsten. Planering för införandet av Yrkesresan Funktionshinder har påbörjats i förvaltningen.

Nära vård

Nära vård är en genomgripande förändring av hälso- och sjukvården på nationell, regional och kommunal nivå. Omställningen till nära vård ska vara genomförd till 2027 och berör samtliga nämndens verksamheter och omfattar både vuxna och barn. Omställningen innebär en fokusförflyttning från organisation till person och relation. Arbetet med nära vård behöver ha fokus på tidiga och samordnade insatser samt geografisk och lokal utveckling för att möta personen där den är. Det är centralt att omställningen sker i befintliga strukturer med riktade insatser som främjar en bättre hälsa. Arbetet med omställningen sker tillsammans med socialförvaltningarna, skolförvaltningarna samt med regional primärvård och slutenvård där barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri är viktiga aktörer. Det är av vikt att samverka medför handling och resultat och inte stannar vid kontaktskapande. För att underlätta samverkan är det viktigt att IT-lösningar svarar mot de sekretesskrav som finns.

Förändrade behov

Utveckling som sker på nationell nivå exempelvis ökningen av antalet personer med insatser inom LSS och ökningen av andelen elever på anpassade grund- och gymnasieskolor kan komma att ha påverkan på nämndens verksamhet och planeringsförutsättningar framöver. Malmö har i nuläget en lägre andel personer med insatser inom LSS jämfört med riket totalt, men ökningarna på nationell nivå både inom LSS och SoL beräknas kunna ses även i Malmö framöver inom vissa insatser.

Prognoser från gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen i Malmö visar på en stor ökning av elevantalet från och med höstterminen 2022 till och med vårterminen 2027. Det finns nödvändigtvis ingen direkt korrelation mellan antal elever i anpassad gymnasieskola och behov av insatser som funktionsstödsnämnden ansvarar för. De senaste åren har dock i genomsnitt 55 procent av samtliga avgångselever från anpassad gymnasieskola beslut om daglig verksamhet enligt LSS i Malmö. Om samma trend håller i sig skulle det därför innebära ett ökat behov av daglig verksamhet de kommande åren, men troligtvis även fler av nämndens insatser.

En lägre andel invånare i Malmö har insatsen daglig verksamhet jämfört med rikssnittet. Samtidigt har daglig verksamhet i Malmö haft en kraftig tillströmning av brukare de senaste åren. Förvaltningen konstaterar även att allt fler brukare ansöker om insatsen i en senare ålder mellan 30 och 50 år. Detta i kombination med ökat antal elever i anpassad gymnasieskola förväntas leda till ytterligare söktryck på daglig verksamhet framöver.

Antalet vuxna i LSS-boende i kommunal regi har varit konstant de senaste åren. Detta kan bero på att fler personer med ett begränsat behov av stöd erbjuds andra insatser. Ett exempel är boendestöd enligt socialtjänstlagen som alternativ till LSS-boende för personer med lindrig utvecklingsstörning och/eller autismspektrumtillstånd, som är en resurseffektiv verksamhet jämfört med LSS-boende och även positivt för individens självständighet. Boendestöd är en insats som ökat de senaste åren, och prognostiseras fortsätta öka framöver.

I Malmö är andelen brukare över 65 år högre än riksgenomsnittet och även högre än i de andra storstadskommunerna. Sett över tid har andelen äldre brukare i Malmö även ökat i högre takt än befolkningen, en utveckling som ej ses i riket. Detta kan medföra en ökad vård- och omsorgstyngd i nämndens verksamheter. Att personer med funktionsnedsättning också får det som betraktas som effekter av åldrande tidigare i livet kan också ha påverkan.

Lagändringar

Kommande förändringar i lagstiftning kan också påverka in- och utflödet till nämndens verksamheter, arbetssätt och nämndens planeringsförutsättningar.

Regeringen avser att lämna en lagrådsremiss om en ny socialtjänstlag senvåren 2024 och en ny socialtjänstlag kan träda i kraft under 2025. Reformen innebär förutom den nya socialtjänstlagen ett långsiktigt stöd till kommunerna för omställning, genom en bemannings- och kompetenssatsning och en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). En annan viktig insats som är prioriterad av regeringen enligt budgetpropositionen för 2024 är att ta fram en ny nationell strategi för arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention. Regeringen föreslår även förstärkningar till pågående satsningar för att främja psykisk hälsa.

En parlamentarisk utredning håller på att se över samtliga delar av utjämningsystemet för kommuner och regioner, inklusive LSS-utjämningsen för kommuner. Utredningen, som ska vara klar i maj 2024, ska även överväga om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget.

Huvudmannaskapsutredningen för personlig assistans som presenterade sitt slutbetänkande i mars 2023 föreslår att all personlig assistans blir statlig och att kommunernas assistans överförs till Försäkringskassan under ett års tid med start i januari 2026. Utredningen bedömer även att Försäkringskassan och kommunerna behöver minst 12 månader för att förbereda ett förstatligande, vilket innebär att riksdagen måste fatta beslut om förändringen senast hösten 2024.

Utbetalningsmyndigheten inrättas den 1 januari 2024 som en del i regeringens arbete mot fusk och

bidragsbrott som drabbar välfärdssystemen. För att möjliggöra utbyte av information mellan myndigheter föreslås bestämmelser om sekretess och personuppgiftsbehandling för att skydda den personliga integriteten träda i kraft samtidigt som Utbetalningsmyndigheten.

Nämndens prioriteringar

Säkra basen och kvaliteten i kärnuppdraget

Säkerställandet av kvalitet i det verksamhetsnära arbetet är centralt för att uppfylla nämndens grunduppdrag enligt lagstiftning och reglemente. Funktionsstödsnämndens kärnuppdrag kopplat till Malmöbon utgår från myndighetens beslut och från varje individs egen kraft och rätt till ett självständigt liv – där rätt insats ges på rätt sätt, i rätt tid och med rätt resurs. Målet är att förvaltningens arbete ska professionaliseras än mer genom att skapa lärande arbetsplatser för att möta Malmöbons behov både nu och i framtiden.

Under 2024 kommer nämndens prioritering vara att säkra basen och kvaliteten i kärnuppdraget samt tidiga och förebyggande insatser. Arbetet syftar till att bedriva en verksamhet med rätt kvalitet som möter Malmöbornas individuella behov, både befintliga och kommande. Det handlar om att lägga rätt resurser på rätt saker och att resurserna ska användas där de gör som mest nytta för brukaren. Utgångspunkten för kärnuppdraget börjar i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet där samverkansparter, anhöriga och nätverket runt individen är centrala och där insatser som främjar social samvaro, delaktighet och självständighet har stor betydelse, exempelvis kontaktperson och mötesplatser samt personligt ombud och gemensamma team med Region Skåne såsom FACT (Flexible Assertive Community Treatment) och NIP (nyinsjuknad i psykos).

För att säkra kärnuppdraget är kvalitet, bemanning, kompetensutveckling och arbetsmiljö prioriterade områden för arbetet. Systematisk planering och uppföljning i verksamheter och av ledningsgrupper är vitalt för att säkra att insatserna utförs utifrån brukarens behov, inom ekonomiska ramar och för att åtgärda när avvikelser identifierats.

En central del i utförandet och uppföljningen av insatser är den sociala dokumentationen, med genomförandeplaner som utgår från individens behov och önskemål samt utifrån den enskildes delaktighet och inflytande. Genomförda egenkontroller under 2023 har visat på utvecklingsbehov kopplat till den sociala dokumentationen och förbättringsarbete inom detta är fokus framåt. Arbetet för att säkra basen innebär även att säkerställa en mer ändamålsenlig bemanningsplanering vilket både kan skapa bättre kontinuitet på arbetsplatsen för brukare och medarbetare men även minska övertid och behovet av vikarier.

Rätt kompetens bland medarbetare och chefer är en förutsättning för att säkra kärnuppdraget. Genom kompetenshöjande insatser för sektionschefer stärks förutsättningarna för att styra, leda och följa upp verksamheterna samt att göra tidiga insatser om avvikelser inom ekonomi eller kvalitet identifieras, vilket även minskar kostnaderna och risken för kvalitetsbrister på sikt. Att medarbetarna har rätt kompetens är centralt för att brukarna ska få rätt stöd och service. Det handlar därför om att säkra att medarbetare kan utvecklas i sin roll utifrån målgruppernas behov och att samtliga medarbetare som arbetar närmst brukarna minst har de grundläggande färdigheter som krävs för arbetet.

Effektiv verksamhetsstyrning och omställning

Eftersom större ekonomiska avvikelser inträffat i flera av nämndens verksamheter samtidigt bedrivs ett gemensamt utvecklingsarbete i form av effektiv verksamhetsstyrning. Arbetet handlar om att under en avgränsad tid kraftsamla och ställa om för att hamna rätt. Arbetet med effektiv verksamhetsstyrning och omställningen bedrivs i hög takt, stor omfattning och kommer involvera hela organisationen även under 2024.

De individuella behovsbedömningar som genomförts inom förvaltningens LSS-boenden bekräftade att det finns en obalans mellan brukarnas behov och de personella resurserna. Resultatet från bedömningarna används som ett verktyg för att säkerställa att bemanningsplaneringen utgår från brukarnas behov av insats. Omställningsarbetet innebär bland annat schemaöversyner och bemanningsplanering för att ställa om i hur arbetet med brukarna utförs. Resultatet från bedömningarna utgör också underlag för

resursfördelningsmodellen som utarbetats och som syftar till att säkerställa en ekonomisk styrform som utgår från brukarnas individuella behov, fördela resurser utifrån dessa samt använda befintliga resurser till rätt insats. Förvaltningens styrprocesser utgår från principerna planera, genomföra, följa upp och åtgärda. Arbetet med effektiv verksamhetsstyrning utgår från samma principer och de verktyg och arbetssätt som nu implementeras kommer bestå framöver och vara en del i förvaltningens styrmodell.

Förändringsarbetet sker i hela förvaltningen tillsammans med de åtgärder som beslutats för att nå ekonomi i balans. Arbetet kräver dialog och samverkan i alla led i organisationen för att omställningen ska bidra till en verksamhet rustad för framtidens utmaningar. Arbetet med omställningen och ekonomi i balans är tidskrävande och kommer även präglade 2024.

Prioriterade områden och arbetssätt

För att möta planeringsförutsättningarna och utmaningarna som lyfts i rubriken "Utveckling av nämndens verksamhet" har utvecklingsområdena identifierats i bland annat budgetskrivelse, genomlysningen av funktionsstödsnämndens ekonomi, omvärldsanalyser och uppföljningsrapporter.

Till områdena har arbetsgrupper tillsatts bestående av chefer och medarbetare från olika avdelningar i förvaltningen. Delar av planeringen inom de prioriterade områdena kopplas direkt till kommunfullmäktiges mål och effekterna som förväntas av arbetet framgår i målavsnittet. Arbetssättet ska ge en gemensam riktning i kvalitets- och utvecklingsarbetet vilket ska leda till mindre dubbelarbete och mer tidiga och förebyggande insatser som ger ett mer effektivt användande av resurser. Ett starkt samarbete med civilsamhället, som föreningar och brukarorganisationer, är centralt på vägen framåt. Kärnan i arbetet med utvecklingsområdena är att säkerställa att Malmöborna får det stöd och den hjälp de har rätt till och att medarbetarna tillförsäkras en god arbetsmiljö.

- **Social dokumentation och skyddsåtgärder**
- **Jämlig hälsa och nära vård**
- **Främjande och förebyggande insatser barn och unga**
- **Arbetsmiljö**
- **Kompetensförsörjning och kompetensutveckling**
- **Klimatsmart mat**
- **Mänskliga rättigheter och social hållbarhet**

Gemensam planering från ledningssystemet

Inom ramarna för SOSFS 2011:9, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, ska verksamheterna löpande bedöma risker utifrån kartlagda processer och hantera dessa genom egenkontroller och åtgärder. Utifrån riskdialoger som genomförts i funktionsstödsförvaltningens samtliga avdelningar har även två gemensamma områden identifierats där det finns ett behov av insatser inom det systematiska kvalitetsarbetet för samtliga eller stora delar av nämndens verksamheter. Dessa områden är smittförebyggande åtgärder och social dokumentation. Dessa följs i nämndsbudgeten och tillhörande uppföljningsrapporter. De verksamhetsspecifika egenkontrollerna och åtgärderna följs inom den egna verksamheten och dokumenteras i ledningssystemet.

Smittförebyggande åtgärder

Under hösten 2023 har samtliga verksamheter haft två åtgärder i ledningssystemet kopplat till det smittförebyggande arbetet. Dessa åtgärder har innefattat att chef och medarbetare i berörda verksamheter ska ta del av information på funktionsstödsförvaltningens kommunikationswebbplats om smittförebyggande åtgärder samt genomföra digital utbildning i Lärkan, som handlar om att förebygga och förhindra smitta och smittspridning i verksamheten. Syftet med dessa åtgärder har varit att stärka verksamheternas förutsättningar att förebygga smittspridning och förhindra infektioner och därigenom bidra till god kvalitet för brukare och patienter samt god arbetsmiljö för personalen.

För att följa upp om höstens åtgärder har haft avsedd effekt kommer en egenkontroll att genomföras inom ledningssystemet under våren 2024. Checklistan för basal hygien som tidigare har använts, bland annat under pandemin, har reviderats för att bättre överensstämma med kraven i Socialstyrelsens

föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2022:44) om smittförebyggande åtgärder i vissa verksamheter enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Den reviderade checklistan kommer under våren 2024 att användas som en självskattning där verksamheterna ska skatta sin kunskap och kännedom om arbetet med smittförebyggande åtgärder. Självskattningen ska genomföras av alla berörda verksamheter och består av frågor om bland annat basal hygien, klädregler samt skyddsutrustning. I självskattningen ingår även frågor om introduktion, genomförandet av utbildningen samt bedömning av smittrisker. Självskattningen kommer ge en fingervisning om åtgärderna som genomförts med fokus på information och utbildning har haft avsedd effekt och därigenom gett verksamheterna förutsättningar för att arbeta medvetet med smittförebyggande åtgärder för att förebygga och förhindra spridning av smitta och infektioner.

Social dokumentation

Under våren 2023 genomförde samtliga utförarverksamheter en självskattning om social dokumentation. Resultaten av självskattningen varierade något mellan avdelningarna men visade ändå ett tydligt mönster för vad som utgör nämndens utmaningar inom social dokumentation. Under hösten 2023 har arbetet med åtgärder påbörjats för att utveckla arbetet med social dokumentation. Förvaltningens riktlinje för social dokumentation för utförare har reviderats.

Resultaten av självskattningen har analyserats under hösten 2023 för att identifiera vilka åtgärder som behöver göras på förvaltningsövergripande nivå under 2024. I analysen har det framkommit behov av mer omfattande och långsiktiga åtgärder, som bland annat avser behov av utbildning och kompetenshöjning kring Individens Behov I Centrum (IBIC) i verksamheterna samt att se över de systemtekniska förutsättningarna i dokumentationssystemet Lifecare. Det har även identifierats ett utvecklingsområde där myndighetsenhetens arbete behöver knytas närmare verkställigheten. Kopplingen mellan beslut om insats, verkställighet, genomförandeplan och uppföljning av insats behöver förtydligas.

Analysen av självskattningen visade på mer omfattande utmaningar och utvecklingsbehov än vad som var uppenbart vid den första sammanställningen av resultatet av självskattningen. Förvaltningen står därför inför vissa avvägningar om vilka åtgärder som behöver göras och i vilken ordning de olika åtgärderna bör prioriteras. Dialog om detta kommer ske under början av 2024. Det som har framgått är att åtgärder behöver göras på både kort och lång sikt för att ge verksamheterna förutsättningar att arbeta med att säkerställa en god kvalitet i löpande anteckningar och genomförandeplaner. De åtgärder som utarbetas framöver kommer att behöva genomföras på flera nivåer i organisationen, inte minst av alla berörda utförarverksamheter eftersom den sociala dokumentationen upprättas i det brukarnära arbetet. Uppföljningen med den enskilda Malmöbon behöver ske genom nära dialog och med ett större fokus på att skapa förutsättningar att använda sin egen kraft, vara delaktig och självständig i sitt eget liv.

Plan för ekonomin

Funktionsstödsnämnden erhåller en ekonomisk ram fastställd av kommunfullmäktige. Nämnden har därefter ansvaret för att inom givna ramar uppfylla de lagar och mål som gäller för verksamheten.

Funktionsstödsnämndens internbudget 2024 har upprättats med utgångspunkt från den ekonomiska ram som kommunfullmäktige tilldelat nämnden med hänsyn till förändrade behov och effektiviseringar inom olika verksamhetsområden för budgetåret.

Funktionsstödsnämnden fördelar i sin nämndsbudget den tilldelade ekonomiska ramen till förvaltningen och en detaljbudget upprättas i verksamheten.

Funktionsstödsnämndens budget 2024 baseras på kommunbidrag och investeringsram enligt budgetbeslut i kommunfullmäktige i november 2023. Funktionsstödsnämnden får inför 2024 ett kommunbidrag om 2 655 mnkr och en investeringsram om 20 mnkr.

I tabellen nedan presenteras en sammanställning av de förutsättningar som står till grund för nämndens kommunbidragsram 2024.

	FSN (mnkr)
Budget 2023 (Budgetram FSN beslutad av KF i nov. 2022)	2 381
Justeringar av budget under 2023	
LSS-utbyggnad barn och unga	28,0
Tilläggsbudget Jobbpakten, statsbidrag, organisationsbidrag	11,7
KB 2023 med justeringar under året	2 421
Justeringar av budget inför 2024	
Avgår tilläggsbudget 2023 Jobbpakten, statsbidrag, organisationsbidrag	-12,7
Höjt PO-pålägg 2024	14,8
Justering internhyresmodell	10,6
LSS utbyggnad 2023 - Helårseffekt	19,6
KB 2023 inklusive justeringar - Bas 2024	2 453
Förändringar 2024	
Indexering, demografi, förstärkning	201,7
KB 2024	2 655

Som utgångspunkt för beräkning av kommunbidragsram 2024 står funktionsstödsnämndens budgetram 2023 beslutad av kommunfullmäktige i november 2022 om 2 381 mnkr samt under året erhållen tilläggsbudget om totalt 39,7 mnkr.

Funktionsstödsnämndens nya budgetram 2023 om 2 421 mnkr har inför 2024 justerats med avdrag för tillfälliga budgettillägg under året. Därefter har budgetramen utökats med kompensation för höjt PO-pålägg 2024 om 14,8 mnkr och för justerad internhyresmodell om 10,6 mnkr samt med helårseffekten för LSS-utbyggnad 2023 om 19,6 mnkr. Kommunbidragsramen 2023 inklusive justeringar uppgår till 2 453 mnkr och utgör basen för beräkning av budgetram 2024.

Nämnden har i budgetramen för 2024 indexkompenserats (pris och lön) med 89,8 mnkr, vilket motsvarar en uppräkningsgrad med 3,7 procent och tilldelats demografimedel motsvarande 20,8 mnkr samt resurser om 16,5 mnkr för LSS-utbyggnad. Därutöver har funktionsstödsnämndens kommunbidrag förstärkts med 100 mnkr för att nämnden framgent ska kunna säkerställa en rättvis och rättssäker utveckling av verksamheten. Budgetramens förändringar 2024 uppgår till totalt 201,7 mnkr inklusive effektiviseringar

motsvarande 25,4 mnkr.

Finansieringen av kostnadsökningar som identifierats i samband med Budgetskrivelse 2024 samt eventuellt andra kostsamma förändringar som uppkommer ställer höga krav på att pågående omställningar i verksamheten påvisar den förväntade ekonomiska effekten under budgetåret. Förflyttningen i förhållande till uppsatta ekonomiska mål kommer att noggrant och löpande följas upp under året.

Kostnadsutvecklingen framöver fortsätter samtidigt präglas av osäkerhet med koppling till nya förändringar som kan uppstå under året såväl i omvärlden som inom nämndens verksamheter och påverka nämndens ekonomi.

En sammanfattning av kostnadsförändringar 2024 jämfört med 2023 presenteras i tabellen nedan.

Förändring budget 2024	Belopp (mnkr)
Förändring kommunbidrag 2024	201,7
Effektiv verksamhetsstyrning och ökade intäkter 2024	37,0
Indexering 2024 (pris och lön)	-136,9
Volym, lön och priser intäktsfinansierad verksamhet	-46,6
Lön och priser övrig verksamhet	-90,3
Kostnadsförändringar verksamhet	-53,5
varav	
Ordinärt boende	-16,0
Personlig assistans SFB, utförare	-6,0
Boendestöd	-10,0
Boende för barn och unga	-7,5
LSS-utbyggnad 2024	-7,5
Boende för vuxna	-9,0
LSS-utbyggnad 2024	-9,0
Daglig verksamhet	-21,0
Nya dagliga verksamheter 2023 helårseffekt 2024	-13,6
Nya dagliga verksamheter 2024	-6,4
Volymer externa DV	-1,0
Kommunens betalningsansvar personlig assistans SFB	-3,4
Hälso- och sjukvård	-7,8
Verksamhetsstödande funktioner	-37,1
Myndighetsfunktionen	-6,0
IT-system, digitalisering, utbyte av datorer	-8,5
Stab	-1,8
Övrigt förvaltningsgemensamt	-13,3
Centrum för forskning och lärande	-4,5
Lokaler	-3,0
Differens mot budgetram	0,0

Förändring kommunbidrag 2024

Funktionsstödsnämndens budgetram för 2024 om 2 655 mnkr innebär en ökning med 274 mnkr jämfört med den ursprungliga budgetramen för 2023 om 2 381 mnkr, respektive en ökning med 201,7 mnkr jämfört med kommunbidragsramen 2023 inklusive justeringar inför 2024.

Effektiv verksamhetsstyrning och ökade intäkter 2024

Utöver ett utökat kommunbidrag bidrar även förändringar som bedöms leda till att ekonomiska resurser frigörs till finansieringen av kostnadsökningar 2024. Sådana förändringar är avveckling av boenden som inte möter behovet hos den enskilde och en översyn av förvaltningens nattorganisation.

Som ett led i förvaltningens omställningsarbete ses organiseringen av nattarbetande personal över och anpassas för att bli mer ändamålsenlig. En utredning har lett fram till förslag och rekommendationer för hur nattorganisationen i förvaltningen kan se ut och konkreta åtgärder samt implementering kommer ske med hjälp av en projektledare.

Även ökade intäkter bidrar till finansieringen av förvaltningens kostnadsökningar 2024, om än i mindre omfattning. Dessa består av högre budgeterade intäkter i form av statsbidrag från Migrationsverket för varaktig vård, högre hyresintäkter till följd av ett höjt hyrestak för personer som bor i LSS-boende samt högre intäkter för momskompensation som prisuppräknings och ökade lokalkostnader berättigar till.

Bedömningen är att nämnden under 2024 kommer att ta del även av en intäkt i form av statsbidrag till kommuner för att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre. Detta är ett statsbidrag som Malmö stad inte har fått ta del av tidigare år. Statsbidraget ingår inte i beräkningarna till nämndsbudgeten då Socialstyrelsens slutgiltiga beslut förväntas först i juni 2024.

Indexering 2024 (pris och lön)

Volym, lön och priser intäktsfinansierad verksamhet

Förvaltningens myndighetsenhet tilldelas budgetmedel för att i sin tur finansiera utförandet av insatser enligt LSS och SoL som kan tillgodoses inom kommunal verksamhet eller av externa aktörer. Fördelningen av ekonomiska medel sker enligt bedömd volymutveckling under budgetåret samt ett fastställt pris per timme eller per dygn.

Förändringen i budget 2024 beror framförallt på prisökningar men även på bedömd volymutveckling. Myndighetsenheten tilldelas totalt 46,6 mnkr för att finansiera förändringen inom intäktsfinansierad verksamhet.

De största förändringarna inom **intäktsfinansierad verksamhet** utöver prisökningar beskrivs nedan.

Ledsagarservice LSS

Det finns ett fortsatt behov av att utveckla förvaltningens kapacitet för att erbjuda förebyggande insatser i synnerhet till barn och unga. Förebyggande insatser motverkar i vissa fall att beslut om boende till barn och unga blir nödvändigt. Ledsagarservice erbjuder också den enskilde möjlighet till att skapa sociala relationer och få en mer stimulerande och aktiv fritid.

Antalet timmar ledsagarservice bedöms öka från 61 800 enligt helårsprognos för 2023 till 66 000 under 2024. För att finansiera planerad utökning tillsätts 2 mnkr i insatsens budgetram 2024.

Personlig assistans LSS

Budgetramen för personlig assistans LSS sänks med 6 mnkr jämfört med 2023, vilket baseras på antagandet att volymerna minskar under 2024 i takt med att fler personer får statligt finansierad assistans, som en följd av lagförändringar som infördes den 1 januari 2023. I linje med förslag i utredningen ”Stärkt rätt till personlig assistans – grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn”, som står till grund för lagförändringarna, minskas generella statsbidrag till kommuner även 2024. Mot bakgrund av detta fördelas ekonomiska resurser inom funktionsstödsnämnden enligt samma modell, vilket innebär minskade resurser till personlig assistans LSS. Till grund för bedömningen står även volymutvecklingen inom förvaltningen 2023, där både antalet ärenden och antalet timmar visat en minskning.

Korttidstillsyn LSS

Efterfrågan om korttidstillsyn bedöms öka under 2024. En ökning av antalet personer med insatsen från 172 enligt prognos för 2023 till 197 under 2024 bedöms leda till en kostnadsökning om 7 mnkr på årsbasis. Myndighetsenheten tillförs ett tillskott i budgetram 2024 med motsvarande belopp för att finansiera volymökningen vid köp av insatsens utförande från skolförvaltningarna.

Korttidsvistelse LSS barn

Utförarverksamheten, som erhåller en ersättning baserad på beläggning samt ett för året fastställt dygnspris har de senaste åren redovisat en negativ budgetavvikelse. Detta beror bland annat på en låg beläggning som förklaras av ett utökad behov av stöd och utrymme hos vissa brukare, vilket hindrar samtidig vistelse på korttidshemmet.

Förvaltningen arbetar för att kunna möta efterfrågan och arbeta förebyggande och därmed förbättra förutsättningarna för målgruppen att bo kvar i det egna hemmet och motverka ett flytt till LSS-boende. Ett nytt korttidsboende, Norra Bulltofta, startar med fyra platser samt två platser för akutplacering under 2024. Korttidsboendet riktar sig särskilt till barn och unga under 18 år med större behov av anpassning och stöd vilket bedöms leda till att platser på de övriga korttidsboendena frigörs. Detta möjliggör för bättre anpassade grupper och mer effektiv beläggning vilket i sin tur har en positiv effekt på utförarverksamhetens ekonomi.

Myndighetsenheten får utökade resurser med 12 mnkr för att finansiera fyra platser på det nya korttidsboendet. De två akuta platserna kommer att beläggas vid behov och bemannas genom ett samarbete med barnboendena. Antalet korttidsdygn beräknas öka från 7 377 enligt helårsprognos 2023 till 8 500 under 2024.

Korttidsvistelse SoL

Den höga efterfrågan om korttidsplatser SoL har fortsatt under 2023 och bedöms kvarstå även under 2024. Bland de faktorer som står till grund för utvecklingen kan nämnas en komplex problematik hos målgruppen ofta i form av samsjuklighet, men även en målgrupp som blir äldre där insatser i hemmet i form av till exempel hemtjänst inte bedöms vara tillräckliga längre. Ett tillskott om 5 mnkr motsvarande kostnaden för en volymökning med fem brukare eller med cirka 2 000 korttidsdygn fördelas till insatsen i budget 2024.

En anledning till en ökad efterfrågan om korttidsplatser är även behovet av att utredningen som föregår beviljande av insatser måste genomföras i en miljö med tillgång till personal dygnet runt. Att starta ett utredningsboende bedöms bli ett effektivare alternativ än användandet av befintliga korttidsplatser och detta planeras tillsammans med arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Funktionsstödsförvaltningens kostnad beräknas till 1 mnkr för 2024.

För att finansiera kostnadsökningen till följd av volymutvecklingen samt start av ett utredningsboende tilldelas myndighetsenheten kommunbidrag om totalt 6 mnkr för 2024.

Hemtjänst

I enlighet med rekommendationen i utredningen Genomlysning av funktionsstödsnämndens ekonomi kommer hälsa, vård- och omsorgsförvaltningens att återta utförandet av hemtjänstinsatser med start i februari 2024.

Under 2024 är nämndens kostnader för hemtjänst beroende av den timersättning som kommer att betalas till hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen för utförandet av insatsen. Samtidigt måste funktionsstödsförvaltningens utförarenhet hantera personalomställningen. Övergångsperioden kommer generera en kostnad för funktionsstödsförvaltningen som präglas av osäkerhet då arbetstakten för omställningen är helt avgörande för möjligheten till kostnadsminskningar.

En förstärkning med 6 mnkr görs i myndighetsenhetens budgetram 2024 för finansiering av det

kommande utförandet.

Lön och priser övrig verksamhet

För löneöversyn 2024 har budgetmedel om 59,8 mnkr fördelats till anslagsfinansierade verksamheter samt till verksamheter där resursfördelningsmodeller baserade på behovsbedömningar tillämpas. Beloppet avser även budgetmedel för uppräknig av ersättningen för obekvämt arbetstid och för att finansiera höjt PO-pålägg 2024. Löneökningar inom intäktsfinansierad verksamhet finansieras genom indexuppräknig av interna priser enligt tidigare stycke.

För indexuppräknig av lokalhyror och andra avtal budgeteras 30,5 mnkr.

Kostnadsförändringar i verksamheten

Verksamhetens kostnadsförändringar kan främst härledas till ökade volymer och beräknas uppgå till 53,5 mnkr 2024.

Ordinärt boende

Personlig assistans SFB, utförare

Nämndens utförarenhet för personlig assistans enligt SFB har redovisat en negativ budgetavvikelse under många år, vilket har en direkt koppling till diskrepansen mellan den lägre intäkten från Försäkringskassan i form av assistansersättning och de verkliga kostnaderna. Problematiken med schablonbeloppets låga nivå är en nationell frågeställning och har uppmärksammats av bland annat SKR, vilket innebär att nämndens möjligheter att påverka den negativa ekonomiska effekten är begränsade.

Utförarenhetens utmaningar kopplat till underfinansieringen i kombination till att allt fler brukare väljer kommunen som utförare bedöms kvarstå 2024.

Ett tillskott om 6 mnkr i budget 2024 ger bättre förutsättningar för finansiering av verksamhetens struktur för styrning och ledning.

Boendestöd

Volymerna inom boendestöd enligt socialtjänstlagen, när det gäller såväl målgruppen socialpsykiatri som den målgrupp som erbjuds insatsen som alternativ till LSS-boende har ökat stadigt de senaste åren. Prognosen för 2023 ligger på 870 personer med boendestöd i snitt per månad varav 155 med boendestöd som alternativ till LSS boende och 715 inom målgruppen socialpsykiatri, medan motsvarande antal var 131 respektive 612, totalt 743 personer enligt utfall 2022. En kraftig volymökning förväntas även 2024. I november 2023 väntade 142 nya ansökningar på beslut om insatsen, vilket innebär att ytterligare cirka 100 bifall om boendestöd måste verkställas senast i mars 2024.

Det totala antalet utförda tillfällen boendestöd under perioden december 2022-november 2023 uppgår till 67 953. För 2024 beräknas totalt 75 900 tillfällen boendestöd verkställas, vilket innebär en ökning med cirka 12 procent.

Inom verksamheten pågår ett arbete med att genom synergieffekter i samband med att boendestödet inom socialpsykiatrin slagits samman med boendestöd som alternativ till LSS-boende uppnå en högre kostnadseffektivitet men för att möta ökade volymer krävs det ett tillskott i budget 2024. För att finansiera volymökningen inklusive helårseffekten för 2023 tilldelas boendestödet ett budgettillskott om 10 mnkr 2024.

En modell för tilldelning av resurser som kan tillförsäkra en finansiering som bättre stämmer överens med den volymutveckling som sker inom boendestödet är helt avgörande för att nämnden ska kunna möta efterfrågan framöver.

Boende för barn och unga

Antalet barn och unga med boende LSS i kommunal regi har ökat från fem i snitt per månad 2021 till 14 inför 2024. Nämnden tilldelades hösten 2023 budgetmedel för förhyrning av två nya LSS-boenden som startat under 2022 och 2023.

Verksamheten har redan erhållit budgetmedel för att finansiera den i nuläget kända volymökningen. Samtidigt bedömer verksamheten att de nytilkomna ärendena uppvisar en långt större komplexitet jämfört med tidigare. Under våren 2024 genomförs behovsbedömningar även inom LSS-boenden för barn och unga, vilket kommer skapa ett bättre underlag för analysen av den utveckling som sker gällande kostnaden per brukare.

Boende för vuxna

Behovsbedömningar av samtliga brukare inom **LSS-boende vuxna i kommunal regi** som genomfördes under 2023 står till grund för den nya resursfördelningsmodellen som används för tilldelning av resurser i budget 2024.

Budgetram 2023 är utgångspunkten för resursfördelningen 2024. Det bedömda stödbehovet hos samtliga brukare har mynnat ut i att stödinsatser utifrån varje brukares behov har planerats om tillsammans med brukaren och ligger till grund för resursbehovet i form av antal årsarbetare för varje verksamhet. Beräkningarna bekräftar att det finns en obalans mellan brukarnas behov och befintliga personella resurser. I de verksamheter där det råder diskrepans mellan det bemanningsbehov som bedömts och den faktiska bemanningen genomförs ett genomgripande omställningsarbete.

Som det framgår av Plan för ekonomi i balans 2023 - 2024 som beslutades av nämnden i oktober, kommer omställningen inom LSS-boenden för vuxna innebära en successiv anpassning. Med anledning av omfattningen på de förändringar som genomförs förväntas dessa inte ge helårseffekt under 2024. Inför 2025 bedöms helårseffekt för dessa anpassningar ha uppnåtts.

Efterfrågan om **särskilt boende SoL** fortsätter öka. Samtidigt har efterfrågan om platser på LSS-boende till personer inom personkrets 3 minskat och lediga platser tillsätts med brukare med beslut om särskilt boende enligt SoL i allt större utsträckning. I budget 2024 omfördelas kommunbidrag om 17 mnkr från LSS-boende till särskilt boende SoL, vilket motsvarar kostnaden för 17 platser som beräknas tillsättas med brukare med SoL-beslut.

Bedömningen inför 2024 för **externa platser LSS** är att antalet köpta platser per månad kommer att bli 23, varav 21 vuxna och två barn, vilket innebär en ökning med fyra platser jämfört med budget 2023. Samtidigt kommer ett fåtal nya ärenden att generera en kostnadsökning till följd av ett högt dygnspris som återspeglar ett stort behov av stöd hos enskilda. Därmed tilldelas externa platser LSS ett tillskott i budgetramen om 19 mnkr med finansiering inom ramen för resursfördelningsmodellen.

LSS-utbyggnaden förstärks med 16,5 mnkr för 2024 varav 9 mnkr avser ett nytt LSS-boende för vuxna med 5 lägenheter och 7,5 mnkr avser ett nytt LSS-boende för barn och unga med 2 lägenheter. Budgetramen innehåller också kompensation om 19,6 mnkr för helårseffekten av de nya LSS-boenden som startat 2023.

Ekonomiska medel för LSS-utbyggnad avseende vuxna har tillförts den del av budgetramen som fördelas vidare enligt resursfördelningsmodellen medan medel till LSS-utbyggnad barn och unga reserveras separat.

Den modell för tilldelning av budgetram från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden som är under omarbetning kommer att vara helt avgörande för att kunna möta framtida behov inom insatsen med rätt resurs.

Daglig verksamhet

Volymökningen inom daglig verksamhet i kommunal regi som skett de senaste åren bedöms fortsätta 2024. Även antalet personer med daglig verksamhet i extern regi ökar. Det totala antalet brukare med

daglig verksamhet ökade kraftigt under hösten 2023, från 935 i juli till 974 i oktober. Under 2024 bedöms antalet brukare uppgå till 985 i snitt per månad, vilket innebär en ökning med 47 personer jämfört med budgeterat antal 2023.

Inför 2024 kvarstår därför utmaningen att verkställa beslut i den omfattning som efterfrågas. Daglig verksamhet LSS kompenseras i budgetram 2024 för helårseffekt avseende nyöppnade verksamheter 2023 samt tilldelas budgetmedel för nya platser under 2024 till ett belopp om totalt 20 mnkr. Detta innefattar kostnader för lokaler, personal och kringkostnader. Dessutom tilldelas verksamheten 1 mnkr för finansiering av volymökningen inom daglig verksamhet som utförs i extern regi.

Daglig verksamhet LSS implementerade redan 2023 en ekonomisk resursfördelningsmodell baserad på behovsbedömningar. Resursfördelningsmodellen som grundar sig på brukarens behov av stöd samt på hur mycket tid brukaren är i verksamheten har skapat en större flexibilitet och likvärdighet i organisationen. Under hösten 2024 kommer daglig verksamhet att använda en liknande behovsbedömningsmodell som LSS-boendena.

Inom ramen för en effektiv verksamhetsstyrning genomförs utvecklingsarbetet ”DV 2030” vilket inbegriper analys och omställningar på alla nivåer, från den enskilde brukares behov och önskemål om aktivitet till hur verksamheter drivs och organiseras. Utvecklingsarbetet fortskrider och de konkreta åtgärder som tagits fram väntas generera en ekonomisk effekt under 2024.

Arbetet för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att närma sig arbetsmarknaden och få anställning fortsätter i förvaltningen, bland annat genom ett fördjupat samarbete med arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Nämnderna kommer att under 2024 ta fram en modell för att underlätta övergången från daglig verksamhet till en kommunal arbetsmarknadsanställning eller till den reguljära arbetsmarknaden, i enlighet med budgetuppdraget nämnderna har fått av kommunfullmäktige.

Genom att möjliggöra en förflyttning från daglig verksamhet till lönearbete i form av AMS-anställningar och även stegförflyttningar inom daglig verksamhet, exempelvis genom att gå från gruppverksamhet till enskild plats frigörs platser för att bättre möta efterfrågan och minska väntetiden från beslut till verkställighet. Ett fördjupat samarbete med den anpassade gymnasieskolan samt samverkan med näringslivet är avgörande för att den enskilde ska kunna närma sig arbetsmarknaden.

Även för daglig verksamhet är den omarbetade modellen för tilldelning av resurser till nämnden helt avgörande för att kunna möta behovet i form av ökade volymer över tid.

Kommunens betalningsansvar personlig assistans SFB

Personlig assistans enligt SFB finansieras med assistansersättning från Försäkringskassan enligt av regeringen fastställd schablonersättning. Kommunen har betalningsansvar för de första 20 assistanstimmarna i veckan.

Förändringarna i LSS och socialförsäkringsbalken som trädde i kraft den 1 januari 2023 har tidigare bedömts leda till att fler personer får rätt till statlig assistansersättning, i enlighet med utredningen som står till grund för lagförändringarna. Ingen volymökning har dock konstaterats i Malmö under 2023. För 2024 bedöms därför volymerna inom kommunens betalningsansvar för personlig assistans SFB ligga på samma nivå som i budget 2023. Tillskottet om 3,4 mnkr i budgetram 2024 avser endast indexuppräknningen om 2,5 procent gällande schablonersättningen.

Hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvårdsorganisationen arbetar med fokus på att möta patienternas behov utifrån att arbeta i team med övriga av förvaltningens verksamheter. För detta krävs kunskap, ett ständigt pågående lärande och utveckling av förhållningsätt och arbetssätt för medarbetarna där kraften i att arbeta i team kommer till sin rätt utifrån patientens behov. Detta går helt i linje med omställningen till nära vård som också innebär ett samarbete med både primärvården och slutenvården inom Region Skåne.

Omvårdnadsansvariga sjuksköterskor har i nuläget ett för stort antal patienter per sjuksköterska med patientansvar vilket kan påverka patientsäkerheten. Inom rehabiliteringsverksamheten är långa väntetider förskrivna hjälpmedel en fortsatt utmaning. Situationen kan härledas till att utökningen av hälso- och sjukvårdsinsatser inte har följt ökningen av brukarvolymerna över tid.

Inga kostnader för extern bemanning inom sjuksköterskeorganisationen budgeteras 2024 med undantag för sommaren. Det finns dock behov av en resurspool för att undvika att en ansträngd arbetssituation och en dålig arbetsmiljö leder till uppsägningar och därmed till att extern bemanning blir aktuell igen. Sjuksköterskeorganisationen ser såväl poolen som nya team-strukturer som åtgärder som bedöms resultera i minskade kostnader på sikt. Även inom rehabiliteringsverksamheten bedöms uppbyggandet av en pool vara avgörande för en hållbar ekonomi och patientsäkerhet.

Hälso- och sjukvårdsenheten tillförs 7,8 mnkr i budgetram 2023 vilket innefattar förstärkning när det gäller både sjukskötersketjänster och legitimerad personal inom rehabiliteringsverksamheten.

Verksamhetsstödjande funktioner

Myndighetsfunktionen

Antalet ärenden per biståndshandläggare är högt i funktionsstödsförvaltningen i relation till både andra förvaltningar i staden och andra kommuner. Inflödet av ansökningar och ärenden gällande såväl barn och unga med funktionsnedsättning som vuxna inom socialpsykiatri ökar. Handläggarna måste kunna hantera inflödet och samtidigt arbeta förebyggande, samordnande och uppföljande.

Inom myndighetsenhetens barnsektion har en mottagningsfunktion startat, vilket underlättar arbetet med orosanmälningar och ökar tillgängligheten. Mottagningsfunktionen kommer att ha ett allt viktigare roll framöver när det gäller det förebyggande arbetet inom målgruppen barn och unga.

För att finansiera en förstärkning med personella resurser i syfte att kunna möta inflödet av ansökningar samtidigt som fortsatt fokus ligger på uppföljning av tidigare beslut tilldelas myndighetsfunktionen ett tillskott om 6 mnkr i budgetram 2024.

IT-system, digitalisering, utbyte av datorer

Enligt bedömning kommer förvaltningens kostnader för IT-system att öka 2024. Även det årliga behovet gällande utbyte av datorer genererar en kostnadsökning trots rådande restriktivitet och kostnadsmedvetenhet.

Kostnadsökningen avseende IT-system 2024 beräknas till 4,5 mnkr varav 2,1 mnkr avser implementeringen av ett nytt personalsystem. För utbyte av datorer tillsätts 0,5 mnkr och för utveckling inom digitalisering inklusive två tjänster som tidigare finansierats av statsbidrag 3,5 mnkr. Totalt uppgår tillskottet av ekonomiska resurser för IT-system och digitalisering till 8,5 mnkr 2024.

Stab

Det finns behov av en förstärkning inom HR avdelningen till ett belopp om 1,8 mnkr. Förstärkningen är riktad till det pågående omställningsarbetet där behov av extra stöd till chefer och verksamhet identifierats gällande personalfrågor, bemanning och planering.

Övrigt förvaltningsgemensamt

För att finansiera en utökning av fackliga tjänster, två tjänster inom trainee programmet samt administrativa kostnader för resursfördelningsmodell budgeteras 3,3 mnkr centralt. När det gäller traineeprogrammet är syftet att ge medarbetare som är intresserade en möjlighet att prova chefsuppdraget. Förvaltningen blir en attraktiv arbetsgivare genom att erbjuda intern utveckling och arbetar samtidigt aktivt med kompetensförsörjning av sektionschefer genom att attrahera och behålla medarbetare som vill utvecklas och arbeta som chefer.

I det pågående omställningsarbetet råder en osäkerhet om rätt resurs fördelats till rätt insats inför budgetåret, därför har 10 mnkr budgeterats centralt.

Centrum för forskning och lärande

Enhetens uppdrag är att möta förvaltningens krav på kompetensutveckling med hänsyn till förändringar och komplexitet i stödbehovet hos förvaltningens målgrupper. Fokus behöver riktas på områden som identifierats som särskilt viktiga, nämligen genomförandeplaner, social dokumentation och hälso- och sjukvårdsinsatser.

Den nya enheten är i behov av en förstärkning av den ursprungliga budgetramen. Ett tillskott av ekonomiska resurser om 4,5 mnkr tilldelas därför forsknings- och utbildningsenheten 2024.

Lokaler

Förvaltningens arbete med att förbättra stödorganisationen kring de lokaler som nyttjas i verksamheten fortskrider enligt plan. Arbetet inbegriper bland annat ett utökat stöd till första linjens chefer när det gäller frågor som rör renoveringar, nybyggnationer och brukaranpassningar men även det mer löpande arbetet med den fysiska miljön, såväl medarbetarnas som brukarnas.

I budget 2024 sker en förändring som består av en centralisering av budgetansvaret och ekonomiska medel om 7 mnkr avsätts till lokalenheten. Medlen avser kostnader för renoveringar när en brukare flyttar ut ur ett boende, akuta åtgärder som kan uppstå, brukaranpassningar och löpande underhåll. Finansiering sker genom omfördelning av kommunbidrag samt genom ett tillskott av ekonomiska medel om 3 mnkr.

Förvaltningens uppföljnings- och förbättringsarbete för en ekonomi i balans

Funktionsstödsnämnden utgör som en socialnämnd det yttersta skydds nätet för människor inom nämndens målgrupper i Malmö och de insatser som nämnden förser personer med funktionsnedsättning är en viktig del av livet för den enskilde. Förebyggande och främjande insatser är av största vikt och går i linje med förändringar i lagstiftningen som förväntas framöver samtidigt som det är kostnadseffektivt. Att många Malmöbor har ett stödbehov som kan kopplas till ansvarsområden hos olika nämnder förutsätter en helhetssyn genom ett fördjupat ansvarstagande och en utvecklad samverkan mellan stadens förvaltningar och med regionen, civilsamhället samt med andra aktörer.

Inom förvaltningen fortsätter det omfattande arbetet för att motverka den kostnadsstegring som skett de senaste åren. Fullt fokus ligger på att maximera effekten av arbetet med effektiv verksamhetsstyrning och av de åtgärder som beslutades 2023 och i enlighet med Plan för ekonomi i balans 2023 - 2024 tillförsäkra att förväntad ekonomisk effekt uppnås under 2024. Resultatet av den genomlysning av nämndens ekonomi som förvaltningen tillsammans med stadskontoret genomförde under hösten 2022 och våren 2023 har varit en viktig faktor för att kunna fastställa riktningen på det fortsatta arbetet. Mot bakgrund av detta resultat och i enlighet med genomlysningens rekommendationer har behovsbedömningar genomförts, nya nyckeltal arbetats fram och ny fakta sammanställts som grund för framtida bedömningsunderlag.

Framöver har arbetet för ekonomisk balans fortsatt fokus på en effektiv verksamhetsstyrning där behovsbedömningar står till grund för personalplaneringen inom ramen för tilldelade resurser samtidigt som ett hållbart ledarskap och en hälsosam organisation eftersträvas. Arbetet med ett främjande och förebyggande verksamhetsstöd såväl som effektivare administrativa processer och ett effektivt lokalutnyttjande fortsätter som planerat.

Inom alla insatser enligt LSS, SoL och HSL kommer att under 2024 arbetas intensivt för att förhindra att tilldelade resurser överskrids. Det genomförs omställningar som ser olika ut i olika verksamheter men som innebär förändringar i hela förvaltningen. Omställningarna förutsätter bättre planering av brukarnas insatser utifrån individuella insatser/genomförandeplaner samt en ökad intern rörlighet av medarbetare i organisationen.

Inom ramen för arbetet med en effektiv verksamhetsstyrning och i enlighet med rekommendationen i genomlysningen av nämndens ekonomi om att utveckla arbetet med analys och prognoser för att bättre förstå och föregripa faktorer som driver kostnadsutvecklingen genomför förvaltningen projektet Kostnad Per Brukare (KPB). Arbetet med projektet sker tillsammans med företaget Ensolution och pågår under vintern 2023 och våren 2024. Projektet möjliggör uppföljning av kostnadsutvecklingen och jämföra olika verksamheter ned på individnivå. Genom att använda gemensamma termer och begrepp för uppföljningen ska dessutom jämförelser med andra kommuner förenklas och kvalitetssäkras.

Från och med 2024 kommer nämnden att få en månatlig rapportering av den ekonomiska utvecklingen. Inom ramen för en tydlig ekonomistyrning ska varje budgetansvarig chef ha det underlag som krävs för att brukarens individuella behov ska tillgodoses inom tilldelade resurser. Förändringar som krävs genomförs med fokus på medarbetarnas delaktighet och i samverkans anda med fackliga organisationer.

Att säkerställa att brukarens behov möts med rätt insats, på rätt sätt, i rätt tid och utifrån rätt resurser är förvaltningens största fokus det närmsta året. Framöver är det avgörande att modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden tillförsäkrar en finansiering som bättre stämmer överens med den volymutveckling och de förändringar som sker inom nämndens målgrupper över tid, med fokus på omfattande insatser såsom LSS-boende, daglig verksamhet och boendestöd.

Investeringsram

Typ av investering	Prognos 2023	Budget 2024	Förändring
Inventarier/byggnadsinventarier	16 000	20 000	4 000
Summa	16 000	20 000	4 000

Funktionsstödsnämndens investeringsram om 20 mnkr planeras användas för inredning och annan utrustning som behövs för start av nya LSS boenden och nya dagliga verksamheter samt förväntat investeringsbehov i övriga verksamheter.

Som exempel för investeringsbehov i befintliga verksamheter kan nämnas brand- och överfallsalarm samt möbler och annan inredning till gemensamhetsutrymmen och aktivitetslokaler. Av investeringsbudgeten reserveras 3,5 mnkr centralt för nya behov av investeringar som kan uppstå under året.